

21.8.2014

VALTIONEUVOSTON ASETUKSET VÄESTÖTIETOJÄRJESTELMÄSTÄ JA VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN VARMENNEPALVELUISTA ANNETUN LAIN 22 §:N VOIMAANTULOSTA SEKÄ VÄESTÖTIETOJÄRJESTELMÄSTÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1 Valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 22 §:n voimaantulosta

Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettua lakia (661/2009, jäljempänä väestötietolaki) on muutettu 28.2.2013 annetulla lailla 145/2014 (HE 195/2013 vp., HaVM 2/2014 vp., EV 6/2014 vp.). Lain uusi 22 § säädettiin tulemaan voimaan erikseen säädettyä ajankohtana valtioneuvoston asetuksella.

Väestötietolain 22 §:ssä säädetään muiden viranomaisten toimivallasta väestökirjanpidossa.

Paikallispoliisille ja Maahanmuuttovirastolla on säännöksen mukaan oikeus tallettaa ulkomaan kansalaisen suppeat perustiedot väestötietojärjestelmään.

Nyt ehdotetaan annettavaksi voimaantulosäädös, jonka mukaan lain 22 § tulee voimaan 1.12.2014, jolloin tarvittavat tietojärjestelmämuutokset ovat valmiina muiden viranomaisten toimivallan mahdollistamiseksi.

2 Valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

2.1 Yleistä

Väestötietojärjestelmästä annettuun valtioneuvoston asetukseen (128/2010, jäljempänä väestötietoasetus) ehdotetaan tehtäväksi väestötietolain muutoksen (145/2014) edellyttämät tarkennukset. Asetukseen ehdotetaan lisäksi tehtäväksi väestötietojärjestelmän tietosisältöä koskevia muutoksia, jotka johtuvat väestötietolain rakennustunnusta koskevan siirtymäsäännöksen voimaantulosta sekä siitä, että tiettyjä väestötietojärjestelmään talletettavia tietoja ei voida kerätä tehokkaasti, kattavasti ja henkilötietolain (523/1999) 9 §:ssä säädetty edellytykset täyttäen. Lisäksi ehdotetaan terminologisia selvennyksiä.

2.2 Maahanmuuttovirastolle ja paikallispoliisille annettu rajoitettu toimivalta tallettaa ulkomaan kansalaisten tietoja väestötietojärjestelmään

Väestötietolain 22 §:ää on muutettu 28.2.2013 annetulla lailla (145/2014) siten, että Maahanmuuttovirasto ja paikallispoliisi saavat oikeuden päättää ulkomaan kansalaista koskevien tietojen tallettamisesta väestötietojärjestelmään lain 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa silloin, kun pyyntö tietojen tallettamisesta on esitetty oleskelulupaa, oleskelukorttia tai oleskeluoikeuden rekisteröintiä koskevan hakemuksen yhteydessä Maahanmuuttovirastolle,

paikallispoliisille tai ulkomailla Suomen edustustolle. Edellytyksenä tietojen tallettamiselle on lisäksi se, että ulkomaan kansalaiselle myönnetään hänen hakemansa oleskelulupa tai oleskelukortti taikka hänen oleskeluoikeutensa rekisteröidään.

Lain 22 §:n 3 momentissa säädetään tallettamispyynnön vastaanottavan viranomaisen tehtävistä. Säännöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyynnön vastaanottajan tehtävistä. Pykälän 5 momentissa säädetään muiden viranomaisten kuin maistraatin tehtävistä ja velvollisuuksista tietojen tallettamisen yhteydessä. Säännöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävää hoidettaessa noudatettavista menettelytavoista. Pykälän 6 momentissa säädetään niistä tiedoista, jotka muut viranomaiset kuin maistraatit saavat tallettaa ulkomaan kansalaisista väestötietojärjestelmään. Tarkemmat säännökset näistä tiedoista annetaan saman momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella.

Asetuksen 20 §:n 3 momentin, 30 §:n ja 44 §:n 1 momentin 3 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi Maahanmuuttovirastolle ja paikallispoliisille annetusta tietojen tallettamista koskevasta sekä Suomen edustustoille tallettamispyyntöjen vastaanottamista koskevasta tehtävästä aiheutuvat tarvittavat toimivaltaa täsmentävät muutokset.

Väestötietolain 19 §:n 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta tallettaa väestötietojärjestelmään tietoja, joiden perusteena olevasta tapahtumasta ei ole voitu varmistua väestötietolain 19 §:n 1 momentissa tarkoitetun luotettavan asiakirjan perusteella. Asetuksen 34 §:ää ehdotetaan selkeytettäväksi väestötietolakiin tehtyjä muutoksia vastaavasti niin, että Suomen edustustojen ulkomailla tulisi ilmoittaa maistraateille, onko ulkomaiseen tapahtumaan perustuvasta tietojen tallettamispyynnöstä voitu varmistua lain 19 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Väestötietolain uusi 19 §:n 2 momentin säännös on tullut voimaan 1.3.2014.

Väestötietolain 22 § tulee lain voimaantulosäännöksen mukaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Nyt ehdotetaan tämän lain voimaantuloa koskevan valtioneuvoston asetuksen antamista niin, että kyseinen säännös tulisi voimaan 1.12.2014. Myös asetukseen lisättävät väestötietolain 22 §:n säännöstä tarkentavat säännökset ehdotetaan näin ollen tulemaan voimaan samana ajankohtana, kuitenkin niin, että asetuksen 34 § tulee voimaan jo 10.11.2014.

2.3 Pysyvän rakennustunnuksen käyttöönotto

Lailla 145/2014 muutetun väestötietolain 80 §:n 1 ja 2 kohdan siirtymäsäännösten mukaan Väestörekisterikeskuksen tulee antaa väestötietojärjestelmässä oleville rakennuksille pysyvä rakennustunnus ja tehdä tästä johtuvat järjestelmämuutokset viimeistään vuoden 2014 loppuun mennessä.

Hallituksen esityksessä siirtymäsäännöstä on perusteltu seuraavasti:
”siirtymäsäännöksen 2 kohdan mukaan Väestörekisterikeskuksen annettava rakennuksille, joiden tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään ehdotetun lain voimaantullessa, pysyvä rakennustunnus kahden vuoden kuluessa ehdotetun lain voimaantulosta. Tunnuksen rakenteesta ja sisällöstä annettaisiin ehdotetun lain 15

§:n 2 momentin mukaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädettäisiin myös pysyvän rakennustunnuksen antamisesta uusille rakennuksille. Tiedon eheyden varmistamiseksi on tarkoituksena kuitenkin, ettei pysyvän rakennustunnuksen käyttöönoton johdosta luovuttaisi käyttämästä rinnalla myös nykyisin käytössä olevaa rakennustunnusta, jonka yhtenä osana on rakennuksen sijaintikiinteistön tunnus.”

Tästä syystä väestötietolain 15 §:n 2 momentin nojalla asetuksen säännöksiä ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että rakennustunnuksen muodosta ja antamisesta säädettäisiin tarkemmin ja samalla varmistettaisiin aiemmin kiinteistötunnukseen perustuvan rakennustunnuksen pysyminen rakennuksen ominaisuustietona niin, että rakennus voitaisiin jatkossakin yksilöidä myös näillä tiedoilla.

Pysyvän rakennustunnuksen käsitettä on käytetty ainoastaan lain 80 §:n 2 kohdan siirtymäsäännöksessä. Nyt ehdotetaan, että pysyvästä rakennustunnuksesta käytetään termiä ”rakennustunnus”, jolloin lain 15 §:ssä tarkoitettu rakennustunnus viittaisi jatkossa rakennuksille ja rakennushankkeille annettavaan uuteen rakennustunnukseen.

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 a §, muutettavaksi 4 §:n 1 momentin 2 kohtaa, 23, 24 ja 35 §:ää sekä kumottavaksi 26 § rakennustunnuksen käyttöönotosta johtuvien järjestelmämuutosten mahdollistamiseksi sekä talletettavien tietojen kattavuuden ja niiden henkilötietolain 9 §:n mukaisuuden varmistamiseksi. Muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan 10.11.2014, jolloin järjestelmämuutokset pysyvän rakennustunnuksen antamiselle ovat valmiina.

Uudistuksen tavoitteena on se, että rakennustunnus otettaisiin laajasti käyttöön myös kunnan viranomaisten järjestelmissä. Väestörekisterikeskus ylläpitää kuitenkin jatkossakin väestötietojärjestelmän tietoja myös vanhan, kiinteistötunnukseen perustuvan rakennustunnuksen avulla, joten kunnilla on mahdollisuus täyttää laissa säädetty tietojen ilmoittamisvelvollisuus myös yksilöimällä rakennus kiinteistötunnukseen perustuvalla rakennustunnuksella.

2.4 Kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotietojen sisältö- ja terminologiset muutokset

Väestörekisterikeskus on ehdottanut lisäksi sekä teknisiä että terminologisia selvennyksiä väestötietojärjestelmään tallettaviin kiinteistö- rakennus-, rakennushanke- ja huoneistotietoihin. Väestörekisterikeskus on ehdottanut luopumista sellaisten rakennus- ja rakennushanketietojen tallettamisesta, joiden keräämiseen ei ole olemassa tehokasta keruumenetelmää ja joiden kattavuudesta tai oikeellisuudesta ei voida tämän vuoksi varmistua. Väestörekisterikeskus on selvittänyt tietojen tallettamisesta luopumisen vaikutuksia väestötietojärjestelmän rakennus- ja rakennushanketietoja ilmoittavilta ja käyttäviltä tahoilta. Väestörekisterikeskus on selvityksensä perusteella ehdottanut luopumista rakennukselle tallettavasta kunnan osa-alue tiedosta sekä rakennuksen käyttötarkoituksittain eritellyn huoneistoalan tallettamisesta. Väestörekisterikeskus on lisäksi selvityksensä ja siihen annettujen huomioiden perusteella ehdottanut väestötietoasetukseen sekä rakennuksen kaava-alueelle sijoittumista tarkoittavan käsitteen tarkentamista että poikkeamislupaa koskevan käsitteen muuttamista maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) käytettyä käsitettä vastaavaksi.

Asetukseen ehdotetaan lisäksi lisättäväksi mahdollisuus tallettaa rakennushankkeen tunnistetietona rakennuksen sijaintikiinteistö (23 a §:n 1 momentti), rakennusluvan tunnus (23 a §:n 2 momentti) sekä rakennuksen laajennuksen tilavuus, kerrosala ja kokonaisala (25 §:n 7 kohta).

Väestötietolain 15 §:n 1 momentissa säädetään väestötietojärjestelmään tallettavista rakennus- ja rakennushanketiedoista. Säännöksen mukaan väestötietojärjestelmään talletetaan muun muassa rakennuksen huoneistoala ja rakennusta sekä rakennushanketta kuvaavat säännöksessä yksilöimättömät tiedot. Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettujen tietojen yksityiskohtaisesta sisällöstä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tästä syystä edellä mainitun lain 15 §:n 2 momentin asetuksenantovaltuuden nojalla ehdotetaan asetuksen 23 a§ sekä 24 – 26 §:ää muutettaviksi väestötietojärjestelmään talletettavan tietosisällön tarkentamiseksi.

Muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan samana päivänä kuin pysyvän rakennustunnuksen antaminen väestötietojärjestelmässä mahdollistuu, eli 10.11.2014.

2.5 Yksityiskohtaiset perustelut

1 luku: väestötietojärjestelmään talletettavat henkilötiedot

4 § Henkilön kotikuntaa ja asuinpaikkaa koskevat tiedot

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että se vastaisi rakennustunnuksen käyttöönotosta seuraavia muutoksia henkilön asuinpaikan yksilöimiselle. Henkilön vakinainen ja tilapäinen asuinpaikka yksilöidään väestötietojärjestelmässä yhdenmukaisella tavalla, mitä tosiasiaa vastaten myös säännöksen johdantokappaleeseen on tehty tätä koskeva tarkennus. Henkilön kotikunnassa olevaa eli vakinaista asuinpaikkaa sekä mahdollista tilapäistä asuinpaikkaa kuvaavina tietoina talletettaisiin jatkossa asetuksen 23 §:ssä tarkoitettu rakennustunnus, rakennuksen osoitenumero ja 26 §:ssä tarkoitettu huoneistotunnus, jotka muodostaisivat henkilön vakinaisen tai tilapäisen asuinpaikan tunnuksen. Rakennuksen osoitenumeroilla tarkoitettaisiin asetuksen 24 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tietojen numeroa, joka osoittaa, mitä rakennuksen väestötietojärjestelmässä olevaa osoitetta käytetään henkilön osoitteena.

Henkilön kotipaikka olisi edelleen yksilöitävissä väestötietojärjestelmästä myös voimassa olevan säännöksen mukaisella niin sanotulla kotipaikkatunnuksella, joka muodostuu kiinteistötunnuksesta, kiinteistötunnukseen perustuvasta rakennustunnuksesta ja huoneistotunnuksesta sekä osoitenumeroista. Tätä tietoa voitaisiin näin ollen jatkossakin välittää väestötietojärjestelmästä esimerkiksi kuntiin, jotka eivät ota käyttöön uutta rakennustunnusta.

20 § Ulkomaan kansalaisesta talletettavat tiedot

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siihen lisättäisiin Maahanmuuttoviraston ja paikallispoliisin toimivalta tallettaa ulkomaan kansalaisen

suppeat perustiedot väestötietojärjestelmään. Maahanmuuttoviraston ja paikallispoliisin tallettamistoimivalta vastaisi Verohallinnolla olevaa toimivaltaa.

Kun Maahanmuuttovirasto tai paikallispoliisi tallettaa ulkomaan kansalaisen tiedot ensimmäistä kertaa väestötietojärjestelmään, tarkoittaa tämä käytännössä vähintään ulkomaan kansalaisen nimi-, sukupuoli- ja syntymäaikatietojen tallettamista. Näillä tiedoilla ulkomaan kansalainen saisi Väestörekisterikeskukselta henkilötunnuksen, joka tämän jälkeen toimisi henkilön tunnisteenä järjestelmien välillä.

2 luku: väestötietojärjestelmään talletettavat muut tiedot

23 § Rakennustunnus

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä säädettäisiin rakennustunnuksen antamisesta ja muodostumisesta. Myös pykälän otsikkoa ehdotetaan tästä syystä muutettavaksi.

Pykälässä säädettäisiin Väestörekisterikeskukselle velvollisuus antaa rakennuksille rakennustunnus silloin kun rakennus ensimmäisen kerran merkitään väestötietojärjestelmään. Väestötietolain 80 §:n 2 kohdan siirtymäsäännöksen mukaan rakennustunnus on annettava väestötietojärjestelmässä oleville rakennuksille vuoden 2014 loppuun mennessä.

Pykälässä säädettäisiin lisäksi rakennustunnuksen muodostumisesta. Rakennustunnus olisi pysyvä, muuttumaton ja yksilöllinen, eikä rakennustunnus sisältäisi enää informaatiota rakennuksesta tai rakennushankkeesta, kuten rakennuksen sijainnista.

Termillä ”rakennustunnus” tarkoitettaisiin jatkossa näin ollen tässä pykälässä tarkoitettulla tavalla annettua ja muodostettua rakennustunnusta. Lain 15 §:n 1 momentissa tarkoitettu rakennustunnus olisi näin ollen jatkossa määritelty asetuksen 23 §:ssä. Aikaisemmin käytössä olleeseen kiinteistötunnukseen perustuvaan rakennustunnukseen viitattaessa käytettäisiin termiä ”kiinteistötunnukseen perustuva rakennustunnus”. Kiinteistötunnukseen perustuva rakennustunnus säilyisi tarvittaessa rakennuksen ominaisuustietona, jolla rakennus olisi yksilöitävissä. Säännös tämän tiedon tallettamisesta siirrettäisiin 24 §:n 1 momentin 6 kohdaksi.

23 a § Rakennuksen ja rakennushankkeen muut tunnistetiedot

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi 23 a §, jossa säädettäisiin rakennuksen ja rakennushankkeen tunnistetiedoista. Säännös vastaisi asiallisesti nykyisen 23 §:n 2 ja 3 momenttia, jotka sääntelyn selkeyden vuoksi ehdotetaan siirrettäviksi omaksi pykäläkseen, täsmennettäväksi ja selkeytettäväksi.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi tieto rakennuksen sijaintikunnasta ja rakennuksen sijaintikiinteistöstä. Tiedot pitäisi jatkossa erikseen tallettaa väestötietojärjestelmään, koska 1.2.2014 voimaan tulleiden kiinteistörekisterin muutosten (valtioneuvoston asetus kiinteistörekisteriasetuksen muuttamisesta, 62/2014) ja tämän vuoksi väestötietojärjestelmään toteutettavan teknisen muutoksen johdosta rakennuksen sijaintikiinteistön tunnuksesta ja siihen perustuvasta rakennustunnuksesta ei ole enää pääteltävissä, missä kunnassa rakennus sijaitsee. Tiedot olisivat tarpeellisia niissä tapauksissa, joissa kunta ottaa omassa

toiminnassaan käyttöön uuden rakennustunnuksen, eikä väestötietojärjestelmässä olisi enää tarvetta ylläpitää kiinteistötunnukseen perustuvaa rakennustunnusta rakennuksen ominaisuustietona.

Ehdotetun 2 momentin mukaan rakennushankkeen tunnistetietona talletettaisiin tieto kunnasta, joka on myöntänyt hanketta koskevan luvan, luvan myöntämisaikakohta sekä uutena tietona luvan tunnus. Rakennushankkeen tunnistetietona voitaisiin lisäksi tallettaa luvan järjestysnumero.

Säännöksen otsikkoon lisättäisi selvyuden vuoksi sana ”muut”. Tällä täsmennettäisiin sitä, että kyse on rakennustunnuksen ohella väestötietolain 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista yksilöivistä tunnistetiedoista.

24 § Rakennustiedot

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei sen 6 kohdan mukaista tietoa siitä kunnan osa-alueesta, jolla rakennus sijaitsee, enää talletettaisi väestötietojärjestelmään. Kunnan osa-alueet muodostuvat kunnan itse määrittelemistä aluekokonaisuuksista, eikä väestötietojärjestelmässä ole toimivaa ylläpitoprosessia väestötietojärjestelmän nykyisen rakennuskannan osa-alueiden päivittämiseksi, mistä syystä tieto on osoittautunut suurilta osin puutteelliseksi.

Pykälän 6 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi kiinteistötunnukseen perustuvan rakennustunnuksen tallettamisesta väestötietojärjestelmään rakennuksen ominaisuustietona. Rakennus olisi näin ollen jatkossakin yksilöitävissä tällä tunnukseella. Kohdan perusteella kiinteistötunnukseen perustuvaa rakennustunnusta ylläpidettäisiin väestötietojärjestelmässä niin kauan, kun kunta käyttäisi tätä omassa toiminnassaan rakennuksen yksilöintitietona. Kunnan siirtyessä käyttämään rakennustunnusta, voitaisiin kiinteistötunnukseen perustuvan rakennustunnuksen ylläpidosta väestötietojärjestelmässä luopua ja rakennuksen sijaintikiinteistön tiedot talletettaisiin uuden 23 §:n 1 momentin mukaisesti rakennuksen tunnistetietona.

Pykälän 7 kohtaa ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että väestötietojärjestelmään talletettaisiin tarkka päivä rakennuksen, sen perusparannuksen, laajennuksen tai muun lupaa edellyttävän muutostyön valmistumisesta. Tieto on mahdollista tallettaa väestötietojärjestelmään tällä tarkkuudella.

Pykälän 8 kohtaa ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että käytöstäpoistumisvuosi täsmennettäisiin päiväksi, jolloin rakennus on poistunut käytöstä. Tieto on mahdollista tallettaa väestötietojärjestelmään tällä tarkkuudella.

Pykälän 15 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että käsite huoneistoala tarkennettaisiin kokonaishuoneistoalaksi. Pykälän nykyistä 15 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi myös siten, ettei tietoa rakennuksen huoneistoalan jakaantumista eri käyttötarkoituksiin enää talletettaisi väestötietojärjestelmään.

25 § Rakennushanketta kuvaavat tiedot

Pykälän 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan muun lainsäädännön terminologiaa siten, että käsite ”kaavallinen valmiusaste” muutetaan termiksi ”kaavatilanne”. Termiä käytetään esimerkiksi kuntien esityslistoissa ja päätöspöytäkirjoissa rakennuslupien myöntämistä käsiteltäessä. Muutos ei toteutuessaan vaikuttaisi väestötietojärjestelmän tietosisältöön, vaan säännös mahdollistaisi edelleen rakennushankkeen sijaintialueella voimassa olevan yksityiskohtaisimman kaavatyypin tallettamisen. Väestötietojärjestelmään tallettavissa olevat kaavatyypit päivitetään säädösmuutoksen yhteydessä maankäyttö- ja rakennuslain käsitteistöä vastaaviksi.

Pykälän 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä käytettäisiin voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaista käsitettä ”poikkeamispäätös”. Muutos ei toteutuessaan vaikuttaisi väestötietojärjestelmän tietosisältöön.

Pykälän 4 ja 5 kohtaa ehdotetaan selkeytettäväksi talletettavan tietosisällön osalta. Voimassa olevien pykälän 4 ja 5 kohdan mukaan rakennushanketta kuvaavina tietoina talletetaan väestötietojärjestelmään rakennusluvan myöntämispäivä, rakennustöiden aloittamispäivä, rakennushankkeen valmistumispäivä sekä rakennusluvan raukeamispäivä.

Väestötietojärjestelmään talletettavien uusien rakennushankkeiden vaiheita kuvaavat tiedot perustuvat kunnan myöntämien rakennuslupien määräyksiin ja kunnan rakennusvalvonnalle ilmoitettuihin tietoihin. Kuntien rakennusvalvontaviranomaiset ilmoittavat tiedot Väestörekisterikeskukselle. Ilmoituksen perusteella väestötietojärjestelmään talletetaan rakennusvalvontaviranomaisen rakennusluvalle myöntämän jatkoajan määräpäivä sekä päivä, jolloin tieto on talletettu väestötietojärjestelmään. Rakennusluvalle myönnettävästä jatkoajasta säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 143 §:n 2 momentissa. Sen mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi pidentää luvan tai hyväksynnän voimassaoloa työn aloittamista varten enintään kahdella vuodella, jos oikeudelliset edellytykset rakentamiseen tai muuhun toimenpiteeseen ovat edelleen voimassa. Työn loppuunsaattamista varten määräaikoja voidaan pidentää enintään kolmella vuodella kerrallaan. Rakennusluvalle myönnetyn jatkoajan määräpäivä, joka talletetaan väestötietojärjestelmään, voi siten tarkoittaa joko työn aloittamiseen myönnetyn jatkoajan määräpäivää tai työn loppuunsaattamiseen myönnetyn jatkoajan määräpäivää.

Tieto rakennusluvalle myönnetyn jatkoajan määräpäivästä välittyy tällä hetkellä Väestörekisterikeskuksen tietopalveluista Verohallinnolle kiinteistöverotusta sekä Tilastokeskukselle rakentamisen suhdannetilastoja varten. Rakennusluvalle myönnetty jatkoajan määräpäivä vaikuttaa käynnissä olevan rakennushankkeen kiinteistön verotusarvoon. Tilastokeskus puolestaan tilastoi rakennushanketietojen perusteella uudisrakentamisen suunniteltua ja toteutunutta määrää. Koska tieto rakennusluvalle myönnetyn jatkoajan määräpäivästä on tarpeellinen Verohallinnon ja Tilastokeskuksen tehtävien hoitamiseksi, on tiedon keräämistä ja tallettamista pidettävä perusteltuna.

Edellä mainituista syistä pykälän 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi rakennusluvasta talletettavista tiedoista ja 5 kohdassa rakennushankkeen aloittamista sekä rakennuksen valmistumista koskevista tiedoista.

Pykälän 7 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi mahdollisuus tallettaa rakennuksen laajennuksen tilavuus, kerrosala ja kokonaisala. Kun rakennuksen laajennukselle myönnetään rakennuslupa, voi kunta ilmoittaa väestötietojärjestelmään laajennusosan tilavuuden, kerrosalan ja kokonaisalan, ja tiedot tallettavat ainoastaan rakennuksen laajennukselle.

26 § Huoneistotunnus

Huoneiston tunniste -termi ehdotetaan muutettavaksi ”huoneistotunnukseksi”, jolloin se vastaisi väestötietolain 16 §:n 1 momentin 1 kohdassa käytettyä terminologiaa. Tästä syystä myös pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi. Tunnuksen muodostumista ei ehdoteta muutettavaksi.

Huoneistotunnus muodostuu kirjainosasto, joka pääsääntöisesti tarkoittaa porraskirjainta, numero-osasta, jolla tarkoitetaan huoneistonumeroa tai asunnon numeroa. Lisäksi tunnuksessa voi olla jakokirjain, jos alun perin yhteen huoneistoon kuulunut tila jaetaan kahdeksi tai useammaksi erilliseksi huoneistoyksiköksi.

27 § Huoneistoa koskevat tiedot

Säännöksessä käytetty huoneiston tunniste -termi ehdotetaan muutettavaksi ”huoneistotunnukseksi”, jolloin se vastaisi väestötietolaissa käytettyä terminologiaa.

3 luku: ulkomaan kansalaista koskevien tietojen ylläpito

30 § Viranomaisen tehtävät ulkomaan kansalaisen tietojen tallettamispyyntöjä vastaanottaessa ja tietoja tallettaessa

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi väestötietolain 22 §:ssä Maahanmuuttovirastolle ja paikallispoliisille säädetyn rajoitetun ulkomaan kansalaisia koskevan tietojen tallettamistoimivallan vuoksi. Samalla voimassa olevan säännöksen velvollisuudet rekisteröintipyyntöjä vastaanottaessa ulotetaan koskemaan myös Suomen edustustoja ulkomailla. Myös pykälän otsikkoa ehdotetaan muuttuneen tietosisällön vuoksi muutettavaksi.

Pykälän 1 ja 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tietojen tallettamispyyntöjä vastaanottavien viranomaisten tehtävistä. Ehdotettu 1 momentti vastaisi sisällöltään voimassaolevaa sääntelyä sillä poikkeuksella, että velvollisuus varmistua siitä, ettei henkilön tietoja ole jo talletettu väestötietojärjestelmään, ehdotetaan siirrettäväksi tietoja tallettavan viranomaisen tehtäviin. Käytännössä myös tietojen tallettamispyynnön vastaanottavalla viranomaisella on mahdollisuus tarkistaa tämä, mutta velvollisuus varmistua siitä säädettäisiin tietoja tallettavalle viranomaiselle.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan muotoiltavaksi niin, että siinä säädettäisiin tietojen tallettamispyynnön vastaanottavalle viranomaiselle velvollisuus liittää 1 momentissa tarkoitettut asiakirjat tietoja tallettavalle viranomaiselle. Säännöksessä ei näin ollen enää mainittaisi nimeltä tietojen tallettamispyyntöjä vastaanottavia viranomaisia. Muotoilulla on pyritty joustavuuteen, koska on mahdollista, että viranomainen voi toimia joko ainoastaan tietojen tallettamispyynnön vastaanottajana tai tietojen tallettamispyynnön vastaanottajana sekä tiedot väestötietojärjestelmään tallettavana tahona. Esimerkiksi paikallispoliisilla on tietojen talletustoimivalta, joka koskee

kuitenkin ainoastaan niitä tapauksia, joissa poliisilla on myös toimivalta myöntää haettu oleskeluoikeutta koskeva lupa tai oleskeluoikeuden rekisteröinti. Samoin kuin Verohallinnon kohdalla myös Maahanmuuttoviraston kohdalla voi olla mahdollista, että tietojen tallettamista koskeva pyyntö siirretään maistraatin käsiteltäväksi. Tästä syystä myös Maahanmuuttoviraston tulisi tarvittaessa siirtää säännöksessä tarkoitetut asiakirjat maistraatille tietojen tallettamisen harkitsemiseksi. Velvollisuus liittää ilmoitukseen jäljennös asiakkaan esittämistä asiakirjoista voidaan täyttää myös sähköisen asianhallintajärjestelmän välityksellä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi väestötietolain 19 §:n 2 momentista johtuva tarkennus siitä, että tietojen tallettaminen voi tapahtua myös ilman luotettavaa asiakirjaselvitystä. Jos ulkomaan kansalainen ei ole voinut tietojen tallettamispyynnön yhteydessä esittää 1 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, olisi viranomaisen liitettävä tietojen tallettamista varten lähetettävään ilmoitukseen selvitys siitä, onko ulkomaan kansalaisen henkilöllisyydestä tai muusta tietojen tallettamisen perusteesta voitu varmistautua väestötietolain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Selvitys voisi olla myös kielteinen. Tietojen tallettamispyynnön vastaanottava viranomainen voisi näin ollen ilmoittaa, ettei ulkomaan kansalaisen henkilöllisyydestä ole voitu varmistua.

Säännöksen tarkoituksena on helpottaa viranomaisten välistä yhteistyötä esimerkiksi silloin, kun Suomen edustustoilla ulkomailla on parhaat edellytykset arvioida tietojen tallettamista pyytävän henkilön mahdollisuuksia toimittaa väestötietolain 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuja asiakirjoja henkilöllisyytensä varmistamiseksi.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tietoja tallettavan viranomaisen tehtävistä. Tietoja tallettavan viranomaisen olisi säännöksen mukaan tarkastettava, että ulkomaan kansalaista koskevia tietoja ei ole aikaisemmin talletettu väestötietojärjestelmään. Tietoja tallettavan viranomaisen olisi lisäksi varmistettava, että ulkomaan kansalainen on esittänyt tietojen tallettamispyynnön yhteydessä 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat tai näiden puuttuessa selvitettävä, voidaanko tiedot tallettaa väestötietolain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettun selvityksen perusteella. Tietoja tallettava viranomainen vastaisi näin ollen siitä, että tietojen perusteeksi on esitetty väestötietolain 19 §:n 1 tai 2 momentissa säädetty selvitys. Mikäli tietojen tallettamispyynnön vastaanottaja toimittaisi tietoja tallettavalle viranomaiselle ilmoituksen siitä, että tietojen tallettamisen perusteesta ei ole voitu varmistua edellä mainittujen lain säännösten edellyttämällä tavalla, tietoja tallettava viranomainen voisi tällöin harkita esimerkiksi lisäselvityksen hankkimista.

4 luku: eräiden tietojen ilmoittaminen väestötietojärjestelmään

34 § Suomen ulkomaan edustustojen välittämät ilmoitukset

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi toinen momentti, jonka mukaan, jos 1 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistusta asiakirjan alkuperästä ei voisi saada, olisi Suomen edustuston ulkomailla toimitettava maistraatille selvitys siitä, onko tietojen tallettamisen perusteesta voitu varmistautua väestötietolain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Väestötietolain 19 §:n 2 momentin mukaan maistraatti voi poikkeuksellisesti hyväksyä myös muun luotettavan selvityksen kuin laillistetun asiakirjan väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi. Väestötietolain muutoksen esitöiden (HE 195/2013 vp.) mukaan väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi voidaan poikkeuksellisesti hyväksyä muu selvitys, joka voi olla esimerkiksi ulkomaisen viranomaisen asiakirja tai yksityisen tahon antama todistus tai muu asiakirja. Rekisteröintiä pyytävän olisi siis liitettävä rekisteröintipyyntöön varsinaisen tiedon tallettamisen perusteita osoittavan selvityksen lisäksi selvitystä siitä, mitä hän on tehnyt esimerkiksi asiakirjan hankkimiseksi ja miksi hän ei voi asiakirjaa saada.

Nyt ehdotetun säännöksen tarkoituksena on täsmentää sitä, että ulkomaiseen tapahtumaan perustuvat tiedot voidaan poikkeuksellisesti tallettaa myös ilman laillistettua asiakirjaa. Säännöksellä pyritään helpottamaan viranomaisten välistä yhteistyötä esimerkiksi silloin, kun Suomen edustustoilla ulkomailla on parhaat edellytykset arvioida, voidaanko ulkomaiseen tapahtumaan perustuva tieto tallettaa ilman väestötietolain 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua luotettavaa asiakirjaa. Koska väestötietolain 19 §:n 2 momentin esitöiden mukaan selvityksenä voisi olla esimerkiksi Suomen ulkomaan edustuston todistus siitä, ettei se laillista kyseessä olevan valtion asiakirjoja, mahdollistaisi säännös sen, että Suomen edustusto ulkomailla toimittaisi oma-aloitteisesti maistraatille ilmoituksen talletettavan tiedon perustumisesta muuhun selvitykseen.

Maistraatti vastaisi edelleen siitä, että tietojen perusteeksi on esitetty väestötietolain 19 §:n 1 tai 2 momentissa säädetty selvitys. Suomen edustustoilla ulkomailla olisi näin ollen mahdollisuus toimittaa maistraatille myös ilmoitus siitä, että tietojen tallettamisen perusteesta ei ole voitu varmistua edellä mainittujen lain säännösten edellyttämällä tavalla. Maistraatti voisi tällöin harkita esimerkiksi lisäselvityksen hankkimista.

35 § Rakennushanketta ja rakennusta koskevat ilmoitukset

Rekisterinpitäjällä on väestötietolain 23 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan oikeus saada kunnan viranomaiselta lain 15 ja 16 §:ssä tarkoitettu rakennushanke-, rakennus- ja huoneistotieto sekä tieto rakennustoiminnasta sekä lain 23 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan Maanmittauslaitokselta 14 §:ssä tarkoitettu kiinteistön ja muun rekisteriyksikön yksilöinti- ja tunnistetieto sekä 15 §:ssä tarkoitettu rakennustieto. Väestötietolain 25 §:n mukaan kunnalla ja Maanmittauslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa tiedot väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjälle välittömästi sen jälkeen, kun tiedoissa on todettu lisäys-, muutos- tai korjaustarve taikka rekisterinpitäjä on esittänyt lisätieto- tai selvityspyynnön. Voimassa olevissa asetuksen 35 ja 36 §:ssä säädetään väestötietolain 25 §:n 1 momentin valtuutussäännöksen nojalla tarkemmin rakennustunnusta ja rakennuslupia koskevista ilmoituksista.

Säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi niin, että sekä rakennushanketta että rakennusta koskevista ilmoituksista säädettäisiin 35 §:ssä.

Pykälän ensimmäisessä momentissa ehdotetaan säädettäväksi kunnan ilmoitusvelvollisuudesta rakennuslupien osalta. Säännös vastaisi asiallisesti voimassa olevan lain 36 §:n säännöstä.

Pykälän toisessa momentissa ehdotetaan säädettäväksi kunnan ja Maanmittauslaitoksen tehtävästä ilmoittaa väestötietojärjestelmään rakennusten ja rakennushankkeiden tunnistetiedot sekä tarvittaessa tieto kiinteistötunnukseen perustuvasta rakennustunnuksesta sekä tiedot näissä tapahtuneista muutoksista. Velvollisuus vastaisi aiemmin voimassa ollutta sääntelyä. Kiinteistörekisterinpitäjänä toimiva kunta tai Maanmittauslaitos ilmoittaisi siis 23 a §:n 1 momenttiin ehdotetun muutoksen mukaisen rakennuksen sijaintikiinteistön kiinteistötunnuksen tai määräalatumuksen ja tiedon niiden muutoksista. Kunta ilmoittaisi 23 a §:n 2 momenttiin ehdotetut rakennuslupamenettelyn yhteydessä kerättävät rakennushankkeen tunnistetiedot. Kunnan ja Maanmittauslaitoksen ilmoitusvelvollisuus vastaisi siis laajuudeltaan niitä tietoja, joita viranomaiset ovat aikaisemminkin toimittaneet väestötietojärjestelmään. Muutokset olisivat pysyvän rakennustunnuksen käyttönotosta johtuvia tarkennuksia.

Pykälän 3 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevaa 2 momenttia. Siihen ehdotetaan muutosta vain niiltä osin, että maistraatin antamat tiedot voivat koskea kiinteistötunnukseen perustuvaa rakennustunnusta, mistä syystä säännöksen sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi.

36 §

Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Voimassa olleen pykälän tietosisältö on siirretty 35 §:ään ja sen muotoiluja on tarkennettu vastaamaan rakennustunnuksen käyttönotosta seuraavia vaatimuksia.

5 luku: erinäiset säännökset

44 § Toimivallan järjestely eräissä väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa koskevissa maistraatin tehtävissä

Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että maistraattien erikoistumistehtävää koskevaa säännöstä täydennettäisiin Maahanmuuttovirastolle ja paikallispoliisille annetun ulkomaan kansalaisten tallettamispyyntöjen sekä tietojen talletustoimivallan osalta väestötietolain 21 §:n 2 momentin nojalla. Erikoistumistehtävä vastaisi Verohallinnon toimivallan osalta voimassa olevaa sääntelyä.

Tehtävään kuuluisi vastuu Maahanmuuttoviraston ja paikallispoliisin tallettamissa tiedoissa ensirekisteröinnin jälkeen mahdollisesti havaittujen virheiden korjaamisesta väestötietojärjestelmään. Tehtävään sisältyisi lisäksi kyseisten viranomaisten henkilöstön neuvonta yksittäistapauksissa yhteistyössä Väestörekisterikeskuksen kanssa sekä mahdollisesti myös henkilöstön kouluttamiseen osallistuminen. Tehtävästä ehdotetaan vastaamaan yhteistyössä Itä-Uudenmaan maistraatti ja Kaakkois-Suomen maistraatti.

Säännöksessä ei ehdoteta säädettäväksi maistraattien toimivallan järjestelyä tietojen tallettamispyyntöjä vastaanottavien viranomaisten neuvonnan osalta. Lain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu asetuksenantovaltuus koskee tiedon tallettamista koskevan toimivallan siirtämistä tai muuta uudelleen järjestämistä rekisterihallinnon viranomaisten välillä ja näin ollen tietopyyntöjä vastaanottavien viranomaisten, joilla ei ole tietojen tallettamistoimivaltaa, neuvonnasta voidaan antaa ohjeita maistraatteja ohjaavien viranomaisten toimesta.

3 Valmistelu

Asetus on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

Asetusluonnoksesta antoivat lausuntonsa

Lausuntojen johdosta asetukseen ja esittelymuistioon on tehty....

4 Voimaantulo

Valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 22 §:n voimaantulosta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 2014.

Asetus väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan 10 päivänä marraskuuta 2014. Asetuksen 20 §:n 3 momentti, 30 § ja 44 §:n 1 momentin 3 kohta ehdotetaan kuitenkin tulevaksi voimaan samana päivänä kuin valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 22 §:n voimaantulosta, eli 1.12.2014.